

KANDIDAT

4417

PRØVE

ME-100 1 Samfunnsvitenskapelig metode

Emnekode	ME-100
Vurderingsform	Skriftlig eksamen
Starttid	06.12.2018 09:00
Sluttid	06.12.2018 14:00
Sensurfrist	28.12.2018 00:59
PDF opprettet	26.11.2019 09:05
Opprettet av	Hans Bøhn Andreassen

ME-100, generell informasjon**Emnekode:** ME-100**Emnenavn:** Samfunnsvitenskapelig metode**Dato:** 6. desember 2018**Varighet:** 5 timer**Tillatte hjelpemidler:**

Kalkulator

Merknader:Alle oppgaver skal besvares.

Det forekommer av og til spørsmål om bruk av eksamensbesvarelser til undervisnings- og læringsformål. Universitetet trenger kandidatens tillatelse til at besvarelsen kan benyttes til dette. Besvarelsen vil være anonym.

Tillater du at din eksamensbesvarelse blir brukt til slikt formål?**Velg et alternativ** Ja Nei

Besvart.

1 ME-100, oppgave 1

a) Gjør rede for deltakende observasjon som metode

b) Hva er det som gjør at deltakende observasjon i noen tilfeller er å foretrekke fremfor kvalitativt intervju?

Skriv ditt svar her...**a) Gjør rede for deltakende observasjon som metode**

Deltakende observasjon er en kvalitativ metode innenfor samfunnsvitenskapen. Det er derfor hensiktsmessig at vi først forklarer hva en kvalitativ metode er, før vi presiserer nærmerer hvilke særpreg som ligger i deltakende observasjon.

I samfunnsvitenskapen snakker vi ofte om kvalitative og kvantitative metoder. Kvalitative metoder er metoder som har som mål å skape et bredere og mer nyansert informasjonsgrunnlag om et fenomen.

Kvantitative metoder derimot, har som mål å undersøke hvilke tendenser

som forekommer i samfunnet på makronivå. Der kvantitative metoder opererer med mange enheter og få variabler, opererer kvalitative metoder med få enheter og mange variabler.

I kvalitative metoder er det ord som er analysegrunnlaget. Kvantitative metoder analyserer tall. Det som kjennetegner kvalitative metoder er at undersøkeren innhenter informasjon, enten gjennom intervjuer (*Det kvalitative intervju*), gjennom gruppesamtaler (*fokusgrupper*), gjennom *dokumentanalyser*, eller gjennom observasjon som vi skal gå nærmere inn på om litt. Felles for de alle er at det innhentes informasjon gjennom en direkte eller indirekte nærhet til enhetene som undersøkes. Muligheten for en dypere forståelse om et avgrenset fenomen er derfor større enn ved kvantitative undersøkelser.

Mange har kritisert kvalitative metoder for å være for subjektive, og at det derfor blir problematisk å generalisere utover utvalget til hele populasjonen som er et av samfunnsvitenskapens hovedmål. Det er liten tvil om at kvalitative metoder *er* subjektive, og at det er en utfordring (men ikke umulig) å generalisere til en hel populasjon. Likevel er det andre verdifulle aspekter ved kvalitative metoder, som Kvale også har understreket, at det er nettopp gjennom en subjektiv og individualistisk tilnærming man får tilgang til nyanser og variasjon i forskjellige menneskers opplevelser og tolkninger av ulike fenomener. Verden, samfunnet og mennesker inngår i en komplisert helhet, å tro at man kan forklare alle fenomener gjennom kun kvantitative undersøkelser vil jeg påstå er naivt.

For å forstå mekanismene i samfunnet, så må man forstå hvordan mennesker tolker og vurderer ulike fenomener. I denne sammenheng er kvalitative metoder verdifulle. I kvantitative metoder opererer man med få variabler, men for å få tilgang på hvilke variabler det kan være aktuelt å fokusere på, fungerer kvalitative metoder som en fin metode å få tilgang på nettopp disse variablene. Man sier at kvalitative metoder

er *induktive*. Med det menes at man går fra empiri til teori. Man undersøker hvordan virkeligheten faktisk er, for så å generere en teori ut i fra funn. Denne teorien kan så testes *deduktivt* gjennom kvantitative metoder. På den måten undersøker man om enheter på *mikro-* og *mesonivå* sin virkelighetsoppfatning er generaliserbart til hele populasjonen på *makronivå*.

Man kan derfor argumentere for at kvalitative og kvantitative metoder er to metoder som utfyller hverandre på en god måte. Kvalitative metoder gir innsikt, og kvantitative metoder gir oversikt. Kvalitative metoder fremhever nyanser og variasjon (dybde), mens kvantitative metoder fremhever tendenser og oversiktighet (bredde).

Deltakende observasjon

Deltakende observasjon er som sagt en metode innenfor kvalitativ metode. Den har som navnet tilsier, en *observerende* funksjon.

Undersøkeren vil innhente sin informasjon om en problemstilling gjennom å observere et individ eller et miljø.

Jeg vil redegjøre for denne metoden med utgangspunkt i en hypotetisk problemstilling: *Forekommer det seksuell trakassering blant ansatte ved Universtitet i Adger?*

Når denne problemstillingen er formulert må vi finne en enhet som skal observeres. Enheten vil i denne sammenheng bety det miljøet jeg vil undersøke om det forekommer seksuell trakassering. I problemstillingen presiserte vi at undersøkelsen gjaldt Universitetet i Agder. Alle ansatte ved UiA er altså den teoretiske populasjonen. Likevel kan vi tenke oss at det blir for ressurskrevende i form av tid og økonomi å observere alle relasjoner mellom ansatte ved UiA. Selv om de ansatte ved UiA er en del av et miljø, finnes det mange miljøer innad i dette miljøet igjen, f.eks.

dem som jobber i kantinen, på biblioteket, på samfunnsvitenskapelig institutt, i toppledelsen osv. Vi må derfor velge et utvalg, altså velge et eller flere miljø som vi fokuserer undersøkelsen vår på, og som vi kan tenke oss er representativt for hele populasjonen. Det er da ulike måter å foreta dette valget på, men vi kan si at undersøkelsen vil være i to ulike miljøer:

1. *Tilfeldig utvalg* - Man velger to tilfeldige miljø, f.eks. ved loddtrekning
2. *Variasjon og bredde* - Man velger to miljøer med to vesentlig forskjellige sammensetninger av mennesker og roller, f.eks kantine miljøet (homogen kjønnsfordeling og flat struktur) og toppledelsen (heterogen kjønnsfordeling og hierarkisk struktur)
3. *Det typiske* - Det miljøet man tenker er det typiske for UiA
4. *Det ekstreme* - Det miljøet man tenker er spesielt utsatt for seksuell trakassering, f.eks. i miljø med assymetriske maktforhold.

Det er altså flere måter å gå frem på når vi ønsker å undersøke miljøet vi skal observere, og det er viktig at undersøkeren er bevisst på hvordan dette utvalget kan ha konsekvenser på resultatet.

Etter at vi har valgt et utvalg som skal undersøkes, kommer det noen praktiske og etiske spørsmål om hvordan den deltakende observasjonen skal foregå. Det mest sentrale i deltakende observasjon er om hvorvidt undersøkerens hensikt skal være åpen eller skjult. Det vil si, skal undersøkeren informere de ansatte i det miljøet han undersøker at han inntar en observatørrolle for å avdekke om det forekommer seksuell trakassering på arbeidsplassen? Dette er et viktig forskningsetisk spørsmål. Det er ikke vanskelig å forestille seg at dersom undersøkeren informerer om denne hensikten, så vil enhetene være påpasselige med å utføre eventuell seksuell trakassering. Ingen ønsker å stemples som *en som trakasserer*. Effekten ved undersøkelsen vil da sannsynligvis forsvinne. Likevel er det et viktig forskningsetisk prinsipp som sier at dem som undersøkes skal informeres om en slik undersøkelse, og objektene

må delta gjennom frivillighet og gjennom samtykke. Denne konflikten mellom effekt og etikk er en uløselig spenning innad i metoden deltakende observasjon. Det er også mulig å argumentere ut i fra et konsekvensialistisk etisk standpunkt og si at dersom seksuell trakassering faktisk finner sted, og det er kun mulig å avdekke dette gjennom at hensikten skjules for de ansatte, så er det etisk forsvarlig å skjule hensikten. En slik diskusjon er dog utenfor denne oppgavens omfang, men det er ingen tvil om at problematisk. Et kjent eksempel på en slik utfordring er Stanley Milgrams forskning på om "vanlige mennesker" kunne gjøre ting de ellers ikke ville gjort, dersom de var utsatt for press fra autoritetspersoner (lydighet).

Et annet praktisk valg undersøker må gjøre er hvorvidt han skal innta en aktiv eller passiv deltakerrolle. En passiv rolle vil si at undersøker kun vil stå på utsiden å observere, uten å interagere med undersøkelsesobjektene. I motsatt henseende vil en aktiv rolle si at undersøker involverer seg i mellommenneskelig relasjoner med de ansatte, og blir en "ansatt" på linje med de andre. Fordelen og ulempen ved en aktiv rolle er at man i større grad kan påvirke de som undersøkes, faren er dog at deltagereffekten gir et feilaktig bilde av hvordan miljøet ville opptrådt uten en slik påvirkning. Dette er valg undersøker må gjøre, og han må være bevisst på hvilken effekt metoden han velger har på resultatet.

Etter at undersøker har gjennomført den deltakende observasjonen vil han ha innhentet informasjon som er nedskrevet gjennom notater. Disse notatene er nå grunnlaget for den videre analysen. Kvale fremhever 5 måter man kan analysere en tekst på:

1. *Meningsfortetting* - Man eliminerer ting fra analysen som ikke er relevant, og står kun igjen med det viktigste
2. *Meningssystematisering gjennom narrativer* - Man forteller informasjonen gjennom et narrativ - "historiefortelling"

3. *Meningskategorisering* - Man systematiserer informasjonen i ulike kategorier som man anser som sentrale
4. *Meningsfortolkning* - Man tolker informasjonen man har
5. *Ad-hoc* - Man benytter seg av flere og/eller andre analyseredskaper

Etter at analysen er gjort sitter man igjen med en konklusjon. Denne konklusjon har forhåpentligvis gitt ny kunnskap om problemstillingen.

Det er viktig at undersøker dog er bevisst på hvordan hans deltakerrolle kan ha påvirket resultatet, man må være kritisk og reflekterende overfor sin egen rolle. Dette er *refleksiv legitimitet* og styrker den interne gyldigheten til undersøkelsen. I tillegg må han være bevisst på hvordan valg av metoder kan ha påvirket utfallet - *epistemologisk refleksivitet* - dette vil styrke reliabiliteten og validiteten til undersøkelsen.

Deltakende observasjon kan være både deduktiv og induktiv. Deduktiv i den forstand at man har en teori om noe, som man kanskje har utviklet gjennom kvalitative intervjuer, og så sjekker om virkeligheten faktisk er slik. Eller den kan være induktiv i den forstand at man observerer et miljø og genererer teorier ut i fra dette, som man så kan undersøke nærmere i en annen metode.

b) Hva er det som gjør at deltakende observasjon i noen tilfeller er å foretrekke fremfor et kvalitativt intervju?

For å besvare dette spørsmålet må vi si kort hva et kvalitativt intervju er. Grunnet tidsbegrensning vil det ikke være mulig å gå i dybden.

Det kvalitative intervjuet er den vanligste kvalitative metoden. Den fokuserer på dialog mellom undersøker og respondent, med utgangspunkt i en problemstilling. Målet er å få informasjon om hvordan individer tolker og vurderer ulike fenomener, for slik å få et nyansert og variert informasjonsgrunnlag om et fenomen. Hvis vi fremdeles benytter

oss av problemstillingen fra istad, "*forekommer det seksuell trakassering blant de ansatte ved UiA?*", så vil denne problemstillingen være utgangspunktet for dialogen med intervjuobjektene. Ved å intervju flere vil man få frem deres ulike synspunkt på denne påstanden. Fordelen med det kvalitative intervjuet fremfor f.eks. en kvantitativ undersøkelse, er at man også vil få frem individenes tolkninger av vage begreper som *seksuell trakassering*. Det finnes ingen god definisjon på hvor grensen mellom seksuell trakassering og uønsket seksuell oppmerksomhet går, eller flørting for den saks skyld. I et kvalitativt intervju får man også tilgang til hva de ulike individene legger i begrepet seksuell trakassering.

I et kvalitativt intervju får man kun innsikt i hva respondentene sier. De svarer på spørsmål, og om svarene på disse spørsmålene samsvarer med virkeligheten vet undersøker lite om. Ved å gjennomføre en deltakende observasjon vil undersøker også få tilgang til hvordan individene faktisk handler, og ikke bare hva de sier. Man undersøker om individene gjør det de sier at de gjør. Dette er en styrke ved deltakende observasjon.

I tillegg har deltakende observasjon en verdifull funksjon i henhold til å observere et miljø utenfra. Det kan være at det faktisk forekommer seksuell trakassering på arbeidsplassen, men slike handlinger er blitt akseptert innad i kulturen over tid. Hadde man gjort et kvalitativt intervju om våres problemstilling for 10 år siden, ville sannsynligvis en betydelig andel færre sagt at de opplevde seksuell trakassering på arbeidsplassen, enn de ville gjort i dag. Det er ikke fordi at adferden på arbeidsplassen er vesentlig endret, men fordi bevisstheten om hva seksuell trakassering faktisk er, er bedret. En deltakende observasjon for 10 år siden ville kanskje avdekket et slikt adferdsmønster på arbeidsplassen.

Dette er grunnen til at deltakende observasjon er en viktig metode blant sosialantropologer. Sosialantropologene undersøker ulike kulturer, og det kan være vanskelig for de som tilhører kulturen og gi gode svar på

hvordan kulturen faktisk er. En utenforstående kan gjennom deltakende observasjon få tilgang til det som kalles "taus kunnskap".

Det optimale vil dog være å kombinere flere ulike metoder for et mest valid og reliabelt resultat. Kombinasjonen av kvalitative intervjuer og deltakende observasjon er således intet unntak. Ved å kombinere disse metodene vil man kunne få en større innsikt enn hva man ville fått om man benyttet seg av en metode alene. Som tidligere nevnt kan deltakende observasjon både være deduktiv og induktiv. I oppgave a beskrev jeg en deduktiv deltakende observasjon, der man hadde en teori, for så å observere om empirien stemmer med teorien. Det kan også tenkes et scenario der man i større grad var nyskjerrig på et miljø uten noen særlige fordommer om hvordan miljøet ville være. Gjennom observasjon kunne man fått tilgang til ny kunnskap som kunne generert en ny teori (induktivt). Denne teorien kunne så vært utgangspunktet for et kvalitativt intervju. Jo flere metoder man anvender, desto mer reliabelt og valid blir resultatet.

Besvart.

2 ME-100, oppgave 2

Tabell 1: Frekvensfordeling			
Det politiske systemet gir folk mulighet for politisk innflytelse			
	Frekvens	Prosent	
Ikke i det hele tatt	73	4,8	
I liten grad	360	23,5	
I noen grad	689	44,9	
I stor grad	361	23,5	
I svært stor grad	52	3,4	
Totalt	1535	100,0	

Tabell 2: Regresjonsanalyse			
	Ustandardisert	Standardisert	
	B	Beta	Sig.
(Konstant)	2,54		
Identifiserer du deg med et politisk parti	0,27	0,14	0,00
Plassering venstre-høyre skala	-0,04	-0,09	0,00
Kjønn	-0,05	-0,03	0,30
Hvor bekymret er du for miljøet	0,13	0,20	0,00

Avhengig variabel: Det politiske systemet gir folk mulighet for politisk innflytelse

Du har gjennomført en nasjonal undersøkelse av nordmenns syn på hvorvidt det norske politiske systemet gir mulighet for politisk innflytelse. Utvalget er tilfeldig trukket og består av omtrent 1500 personer. Du gjennomfører en regresjonsanalyse med følgende variabler:

- *Avhengig variabel:* Det politiske systemet gir folk mulighet for politisk innflytelse: Målt på en skala fra 1 til 5 der 1=Ikke i det hele tatt og 5=I svært stor grad.
- *Uavhengig variabel 1:* Identifiserer du deg med et politisk parti? 1=Ja og 0=Nei
- *Uavhengig variabel 2:* Hvor vil du plassere deg politisk på en venstre-høyre skala? Målt på en skala fra 0 til 10, der 0=Helt til venstre og 10=Helt til høyre
- *Uavhengig variabel 3:* Kjønn. 0=Mann og 1= Kvinne
- *Uavhengig variabel 4:* Hvor bekymret er du for miljøet? Målt på en skala fra 1 til 5 der 1=Ikke i det hele tatt og 5=I svært stor grad.

Tabellene nedenfor viser frekvensfordeling (tabell 1) for avhengig variabel, samt resultatet fra regresjonsanalysen (tabell 2). Besvar følgende:

- Beskriv fordelingen på avhengig variabel.
- Hva uttrykker signifikansverdien (Sig.)?
- Tolk stigningstallene (B) og tilhørende signifikans.
- Tolk Beta.
- Hva er fordelene med multivariat analyse fremfor bivariat analyse?
- R^2 for modellen er 0,12. Hva forteller denne?
- Ta utgangspunkt i funnene fra regresjonsanalysen, og skisser hva slags egenskaper en person vil ha dersom vedkommende ikke synes at det politiske systemet gir rom for innflytelse.

Skriv ditt svar her...

a) Beskriv fordelingen på avhengig variabel

Fordelingen på den avhengige variabelen viser hva enhetene har svart i undersøkelsen om hvorvidt *det politiske systemet gir folk mulighet for politisk innflytelse*. Det er 1535 respondenter i undersøkelsen.

Variabelen er på ordinalnivå og er kodet slik: 1 = *ikke i det hele tatt* og 5 = *i svært stor grad*.

Det første jeg velger å fokusere på i beskrivelsen av fordelingen på denne undersøkelsen er se på *sentraltendensen*. Sentraltendensen er en fellesbetegnelse på noen ulike mål, som gj.snitt, median og modus. Sentraltendensen sier noe om hvilken besvarelse som er den *typiske*.

Hvis vi først ser på *gj.snitt* vil dette ligge på rett i underkant av 3 (ca. 2,9 - jeg har ikke kalkulator tilgjengelig). Snittet regnes ut ved å summere antall "poeng", for så å dele på antall respondenter.

Hvis vi så ser på *medianen*, som er hva den midterste respondenten i en rangert rekkefølge av alle respondenter har svart, vil vi se at medianen er på verdien 3 = *i noen grad*.

Hvis vi ser på *modus*, som er hva flest respondenter har svart ser vi at $\text{modus} = 3$ - *i noen grad*.

Sentraltendensen er sentrert rundt den midterste verdien (3) og vi kan konkludere med at det typiske for enhetene er at de *i noen grad* har tro på at det politiske systemet gir mulighet for politisk innflytelse. Dette viser seg også å samsvare med prosentandelen som har svart den midterste verdien, som er på 44,9%

Vi kan også lese av frekvensfordelingen at det er svært få respondenter i ytterpunktene, og ytterpunktene er jevnt representert med henholdsvis 4,8% som har svart *ikke i det hele tatt* og 3,4% som har svart *i svært stor grad*. Vi kan altså si at det er en normalfordeling mellom de ulike verdiene.

Det er 23,5% som har svart henholdsvis *i liten grad* (2) og *i stor grad* (4), og dette bidrar til inntrykket om at svarene er tydelig jevnt fordelt ut over skalaen.

Et annet interessant mål som er verdt å nevne (som jeg ikke har mulighet til å finne ut uten kalkulator) er *standardavviket*. Standardavviket forteller oss hva det gjennomsnittlige avviket fra gjennomsnittet er.

Vi kan konkludere med at fordelingen på den avhengige variabelen er tydelig sentrert rundt den midterste verdien (3) som vil si at man *i noen grad* har tro på at det politiske systemet gir folk mulighet for politisk innflytelse, det var 44,9% som svarte dette. Ellers så er de resterende svarene fordelt jevnt i begge retninger, der prosentandelen som har svart

(2) er identisk med prosentandelen som har svart (4). Disse utgjør til sammen rett i underkant av 50% av svarene. I tillegg er det få som har svart på verdiene i begge ytterkantene, tilsammen ca. 8% med en liten overvekt av folk som har svart *ikke i det hele tatt*. Det typiske for nordmenn er at man i noen grad har tro på at det politiske system gir folk mulighet for politisk innflytelse.

b) Hva uttrykker signifikansverdien?

I regresjonsanalyser får vi tilgang på signifikansverdien.

Signifikansverdien er et mål på hvor påliteleg resultatet av de uavhengige variablenes effekt på den avhengige variabelen er. Det er et mål på om sammenhengen er tilfeldig eller ikke tilfeldig.

I samfunnsvitenskapen opererer man som oftest med en grense på 0,05 på signifikansverdien. Det vil si at for at resultatet skal omtales som signifikant må signifikansverdien ikke overstige 0,05. Det vil da si at resultatet på U var sin effekt på A var med under 5% sannsynlighet er tilfeldig.

I samfunnsvitenskapen tester vi *nullhypotesen*. Det vil si at dersom vår hypotese ser ut til å ha en effekt, samt at signifikansverdien er innenfor 0,05, så kan vi *falsifisere* nullhypotesen. I samfunnsvitenskapen kan vi aldri verifisere en hypotese 100%, men ved å falsifisere nullhypoteser øker sannsynligheten for at hypotesen er sann. Vi opererer ikke med naturgitte lover som naturvitenskapen gjør, vi kan aldri vite sikkert. Men vi streber etter å forklare et fenomen med størst mulig sannsynlighet, derfor er falsifiseringsprosessen et viktig element i samfunnsvitenskapen.

c) Tolk stigningstallet (B) og tilhørende signifikans

Stigningstallet (B) er et mål som sier noe om korrelasjonen mellom den

uavhengige variabelen og den avhengige variabelen. Stigningstallet (B) forteller oss at for en enhets endring på x-aksen (Uvar) så vil y-aksen (Avar) endres med verdien på stigningstallet. Stigningstallet forteller oss både om retningen og styrken på korrelasjonen. Det er en viktig verdi som forteller oss noe om sammenhengen mellom en uavhengig variabel og den avhengige variabelen, kontrollert for de andre uavhengige variablene. Jeg vil i denne oppgaven tolke de ulike uavhengige variablenes effekt på den avhengige variabelen hver for seg. Signifikansverdien er også sentral i denne tolkningen.

Identifiserer du deg med et politisk parti:

Variabelen er på nominalnivå og er kodet slik:

0 = nei, og 1 = ja

Stigningstall (B) = 0,27

Stigningstallet (B) forteller oss at for hver enhets endring på x-aksen vil y-aksen endres med verdien på stigningstallet (B) = 0,27. Dette må sies å utgjøre en betydelig forskjell.

Vi kan derfor lese ut av analysen at dersom man identifiserer seg med et politisk parti vil man i større grad ha tro på at det politiske systemet gir folk muligheter for politisk innflytelse.

Signifikansverdien er på 0,00 og er dermed signifikant. Variabelen kan derfor generaliseres til hele populasjonen.

En eventuell nullhypotese om at det ikke finnes noen sammenheng mellom Uvar og Avar kan derfor falsifiseres.

Hvor vil du plassere deg på en politisk venstre-høyre skala:

Variabelen er på ordinalt nivå og er kodet slik:

0 = helt til venstre, og 10 = helt til høyre

Stigningstall (B) = -0,04

Stigningstallet (B) forteller oss at for hver enhets endring på x-aksen vil y-aksen endres med verdien på stigningstallet (B) = -0,04. Dette er en såpass svak sammenheng at jeg ikke vil konkludere med at plassering på venstre-høyre aksene spiller noen rolle i undersøkelsen.

Vi kan dermed slå fast at plassering på den politiske venstre-høyre aksene ikke utspiller noen rolle av betydning for i hvilken grad man tror det politiske systemet gir folk mulighet for politisk innflytelse, selv om det er en svak tendens til at troen på dette øker en liten grad dersom man beveger seg til venstre på den politiske aksene.

Signifikansverdien er på 0,00 og er dermed signifikant. Variabelen kan derfor generaliseres til hele populasjonen.

En eventuell nullhypotese om at ikke finnes noen sammenheng mellom Uvar og Avar må derfor bli stående.

Kjønn:

Variabelen er på nominalnivå og er kodet slik:

0 = mann, og 1 = kvinne

Stigningstallet (B) = -0,05

Stigningstallet forteller oss at for hver enhets endring på x-aksen vil y-aksen endres med verdien på stigningstallet (B) = -0,05. Dette er en

såpass svak sammenheng at jeg ikke vil konkludere med at kjønn spiller noen rolle i i undersøkelsen.

Vi kan dermed slå fast at kjønn ikke utspiller noen rolle av betydning for i hvilken grad man tror det politiske systemet gir folk politisk innflytelse, selv om det er en svak tendens til at kvinner har mindre tro på at det politiske systemet gir rom for politisk innflytelse.

Signifikansverdien er på 0,30 og er dermed ikke signifikant. Variabelen kan derfor ikke generaliserer til hele populasjonen.

En eventuell nullhypotese om at det ikke finnes noen sammenheng mellom Uvar og Avar må derfor bli stående.

Hvor bekymret er du for miljøet:

Variabelen er på ordinalnivå og er kodet slik:

0 = ikke i det hele tatt, og 5 = i svært stor grad

Stigningstallet (B) = 0,13

Stigningstallet forteller oss at for hver enhets endring på x-aksen vil y-aksen endres med verdien på stigningstallet (B) = 0,13. Dette må sies å utgjøre en vesentlig forskjell.

Vi kan derfor lese ut av analysen at de som er bekymret for miljøet er også i større grad tro mot at det politiske systemet gir folk politisk innflytelse.

Signifikansverdien er på 0,00 og er dermed signifikant. Variabelen kan derfor generaliseres til hele populasjonen.

En eventuell nullhypotese om at det ikke finnes noen sammenheng mellom Uvar og Avar kan derfor falsifiseres.

d) Tolk Beta

Beta-verdien er et analyseverktøy som blir tilgjengelig for oss i en regresjonsanalyse. Beta-verdien er det standardiserte stigningstallet. I mange undersøkelser vil det være interessant og relevant og se på hvilken uavhengig variabel som har størst effekt på den avhengige variabelen. Problemet med de ustandardiserte stigningstallene er at de ikke er i samme "enhet", og en slik sammenligning blir derfor umulig å gjennomføre mellom de ustandardiserte stigningstallene (på samme måte som det er umulig å sammenligne Euro og Kroner uten å gjøre de til samme enhet først). De standardiserte stigningstallene er mål på hvor stor effekt de uavhengige variablene har på den avhengige variabelen, og vi kan derfor også finne ut hvilken variabel som har størst effekt.

Hvis vi ser på Beta-verdien i vår regresjonsanalyse finner vi disse verdiene:

Identifiserer du deg med et politisk parti = 0,14

Plassering på venstre-høyre akse = -0,09

Kjønn = -0,03

Hvor bekymret du er for miljøet = 0,20

Det vi kan lese ut av disse verdiene er at den variabelen som har størst effekt på den avhengige variabelen, er hvor bekymret du er for miljøet med en verdi på 0,20. Identifikasjon med et politisk parti har også en betydelig effekt med en verdi på 0,14. Kjønn har tilnærmet ingen effekt med en verdi på (-0,03), og heller ikke plassering på venstre-høyre akse har noen betydelig effekt (-0,09). De mest sentrale variablene i

undersøkelsen er med andre ord om man identifiserer seg med et politisk parti, og hvor bekymret man er for klima.

e) Hva er fordelen med en multivariat analyse fremfor en bivariat analyse

Fordelen med en multivariat analyse fremfor en bivariat analyse er først og fremst at man har mulighet til å kontrollere for flere variabler. Selv om krysstabellanalyser også kan være bivariante analyser, velger jeg i denne oppgaven å sammenligne en multivariat analyse med korrelasjonsanalysen (Pearsons r).

En korrelasjonsanalyse vil kun sammenligne to variabler og fortelle oss om korrelasjonen mellom disse. Det er ofte slik at to variabler kan korrelere, men at det ikke er sammenhengen mellom nettopp disse to variablene som er årsaken til at de korrelerer. La meg eksemplifisere med inntekt og kjønn. En korrelasjonsanalyse ville avslørt at korrelasjonen mellom inntekt og kjønn er slik at kvinner tjener mindre enn menn. Det er en analyse som vil stemme med virkeligheten. Likevel kontrollerer ikke analysen for om det er andre bakenforliggende årsaker som faktisk forårsaker denne korrelasjonen. Man har ikke mulighet for å kontrollere for om den egentlige korrelasjonen mellom kjønn og inntekt bestemmes av korrelasjonen mellom yrkesvalg og inntekt, og at kvinner er overrepresentert i lavtlønnede yrker. Dette er ulempen med bivariante korrelasjonsanalyser, de kontrollerer ikke for andre variabler. I tillegg vil ikke en korrelasjonsanalyse gi oss tilgang på f.eks. signifikansverdi, Beta-verdi og r^2 (analysens forklaringskraft).

En multivariat analyse er enkelt og greit en mer informasjonsrik og bedre analysemodell enn en bivariat analyse. En bivariat analyse kan likevel fungere som en viktig inngangsport til multivariate analyser, ved at man avdekker fenomener i samfunnet som korreler. Disse fenomenene

(variablene) kan man så ta inn i multivariate analyser for å undersøke om dette fenomenet har en effekt på den avhengige variabelen, eller om det er en annen bakenforliggende årsak som har det.

f) R^2 for modellen er 0,12. Hva forteller denne?

R^2 sier noe om modellen sin forklaringskraft. Det vil si at den forklarer i hvilken grad de uavhengige variablene forklarer resultatet på den avhengige variabelen. I vårt tilfelle er $R^2 = 0,12$. Det vil si at 12% av svarene som er avgitt på i hvor stor grad man tror det politiske systemet gir folk mulighet for politisk innflytelse kan forklares ut i fra de 4 uavhengige variablene som er i analysen. Vi kan se at vi mangler enda 88% forklaringskraft for å kunne forklare svarene i den avhengige variabelen fullstendig. Det høres kanskje ut som modellen i oppgaven forklarer lite, det gjør den nødvendigvis ikke. 12% forklaringskraft på 4 uavhengige variabler er ikke så lite hvis vi tenker oss at det nærmest finnes et uendelig antall andre variabler man hypotetisk sett kunne testet ut. Modellen inneholder heller ikke variabler som det kan tenkes ville gitt stort utslag, som f.eks. utdanningsnivå.

Oppsumert så er R^2 en verdi som forteller oss hvor stor forklaringskraft modellen har på den avhengige variabelen.

f) Ta utgangspunkt i funnene fra regresjonsanalysen, og skisser hva slags egenskaper en person vil ha dersom vedkommende synes det politiske system ikke gir rom for innflytelse.

Ved å ta utgangspunkt i regresjonsanalysen kan vi komme frem til to egenskaper som med stor sannsynlighet vil passe en person som synes det politiske system ikke gir rom for innflytelse.

Denne personen vil da i første omgang være en person som ikke i det hele tatt identifiserer seg med et politisk parti.

Personen vil i tillegg ikke bekymre seg over miljøspørsmålene overhodet.

Dette er de viktigste og mest utpregede egenskapen ved personen, en som ikke identifiserer seg med et politisk parti og en som ikke bekymrer seg over miljøet.

I tillegg er det under tvil mulig å se tendensen til to andre type egenskaper som kan kjennetegne denne personen, det må presiseres at disse i mye større grad er usikre.

Dersom vi likevel velger å ta med disse egenskapene, vil vi kunne identifisere personen som kvinne, samt at denne kvinnen plasserer seg helt til høyre på den politiske venstre-høyre aksene.

Den stereotypiske personen som påstår at vårt politiske system ikke i det hele tatt gir rom for at folk har politisk innflytelse er altså en høyreekstrem miljøfornektende kvinne som ikke identifiserer seg med noen politiske partier overhodet. Dessverre finnes det noen av dem...

Besvart.